

[Time: 2.30Hrs]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

- Q.1** a) Discuss the various concepts of national income. **15**
b) Explain the concept of human development index.

OR

- a) What are the determining factors of effective demand?
- b) Explain inflationary gap with the help of diagram.

- Q.2** a) Explain the relationship between short run and long run Phillips curve. **15**
b) Explain the shift in IS curve.

OR

- a) Explain the shift in LM curve.
- b) Describe the effect of contractionary monetary policy with the help of diagram.

- Q.3** a) Discuss the types of disequilibrium in the balance of payments. **15**
b) What are the measures to correct the disequilibrium in the balance of payments?

OR

- a) Discuss the Mundell-Fleming Model.
- b) Explain the income-absorption approach to devaluation.

- Q.4** Choose the correct option for the following **15**

1)Of the following not includes in Net National income.

- a) Depreciation
- b) Goods
- c) Services
- d) Import

2) ----- has defined national income.

- a) Keynes
- b) Robinson
- c) Fisher
- d) Richardo

3) What is the total money value of final goods and services produced within the domestic territory of the country during a given year.?

- a) GDP
- b) GNP
- c) NNI
- d) GNI

- 4) GNP Includes -----.
 - a) Factor Receipts
 - b) Factor payments
 - c) Receipts - Payments
 - d) Exports - Imports
- 5) According to the classical economists there is always.....In economy.
 - a) Unemployment
 - b) Economic inequality
 - c) Full employment
 - d) Poverty
- 6) If aggregate supply is greater than aggregate demand , employment level -----
 - a) Increase
 - b) Decrease
 - c) Remain constant
 - d) Remain balanced
- 7) Keynes valued the to increase effective demand.
 - a) Only budget
 - b) Balanced budget
 - c) Deficit budget
 - d) Surplus budget
- 8) Keynesian approach is completely----- to Classical approach.
 - a) Same
 - b) Opposite
 - c) Parallel
 - d) Subsidiary
- 9) Which policy is responsible for movements in the LM Curve?
 - a) Fiscal policy
 - b) Exchange rate policy
 - c) Monetary Policy
 - d) Environmental policy
- 10) As per ISLM Model, what happens to national income when the rate of interest falls?
 - a) The national income rises
 - b) The national income contracts
 - c) There is no effect on the national income
 - d) The national income rises and returns to its original position
- 11) What does it mean when the IS curve has an elastic slope?
 - a) The investment demand is elastic and the investment multiplier is also high
 - b) The investment demand is less elastic and the investment multiplier is high
 - c) The investment demand is inelastic and the investment multiplier is low
 - d) The investment demand is less inelastic and the investment multiplier is low

- 12) In the ISLMBP technique, what does the BP curve indicate?
- a) The BP curve traces out those combinations of interest rate and national income that produce balance of payment equilibrium
 - b) The BP curve shows money market equilibrium
 - c) The BP curve shows goods market equilibrium
 - d) None of these
- 13) What happens to foreign capital flows if the domestic interest rate goes up?
- a) The foreign capital inflow will increase
 - b) The foreign capital outflow will increase
 - c) Foreign capital flows are not dependent on interest rates
 - d) Foreign capital flows are independent of interest rates
- 14) Exchange rate remains constant, if the national income increases, what will be the impact on the current account?
- a) The imports will decrease
 - b) The imports will increase
 - c) The exports will increase
 - d) The exports will decrease
- 15) What will be the monetary policy stance in the case of a current account deficit?
- a) The monetary policy will be expenditure reducing
 - b) The monetary policy will be neutral
 - c) The monetary policy will increase expenditure
 - d) The monetary policy will switch expenditure

Q.5 Write notes on (Any 3)

- a) Wholesale price index
- b) Nominal and real interest rates
- c) Phillips curve
- d) Capital account of balance of payment
- e) Affecting factors of the balance of payments

15

[वेळ: २.३०तास]

[गुण: ७५]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ अ) राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या विविध संकल्पनांची चर्चा करा. १५
ब) मानवी विकास निर्देशांकाची संकल्पना स्पष्ट करा.
किंवा
अ) प्रभावी मागणीचे निर्धारण करणारे घटक कोणते आहेत?
ब) आकृतीच्या साहाय्याने स्फीतीकारी तफावत (Inflationary Gap) स्पष्ट करा.
- प्र.२ अ) अल्पकालीन व दीर्घकालीन फिलिप्स वक्र यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा. १५
ब) आयएस वक्रातील स्थानांतरण स्पष्ट करा.
किंवा
अ) एलएम वक्रातील स्थानांतरण स्पष्ट करा.
ब) आकृतीच्या साहाय्याने आकुंचनात्मक चलनविषयक धोरणाच्या परिणामाचे वर्णन करा.
- प्र.३ अ) व्यवहारशेपातील असंतुलनाच्या प्रकारांची चर्चा करा. १५
ब) व्यवहारशेपातील असंतुलन सुधारण्यासाठी कोणते उपाय आहेत?
किंवा
अ) मुंडेल-फ्लेमिंग प्रतिमानाची चर्चा करा.
ब) अवमूल्यनासाठीचा उत्पन्न-शोषणाचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा. १५
1) खालीलपैकी ----- चा समावेश हा राष्ट्रीय उत्पन्नात होत नाही.
a) घसारा
b) वस्तू
c) सेवा
d) आयात
2) ----- यांनी राष्ट्रीय उत्पन्नाची व्याख्या केली आहे.
a) केन्स
b) रॉबिन्सन
c) फिशर
d) रिकार्डो

3) दिलेल्या वर्षादरम्यान देशाच्या घरगुती प्रदेशामध्ये तयार केलेल्या अंतिम वस्तू आणि सेवांचे एकूण मूल्य म्हणजे काय आहे ?

- a) स्थूल देशांतर्गत उत्पादन
- b) स्थूल राष्ट्रीय उत्पादन
- c) निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्न
- d) स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्न

4) स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्नात.... चा समावेश होतो.

- a) घटकीय येणी
- b) घटकीय देणी
- c) येणी - देणी
- d) निर्यात - आयात

5) सनातनवादी अर्थतज्ञांच्या मते अर्थव्यवस्थेत नेहमी असतो.

- a) बेरोजगारी
- b) आर्थिक विषमता
- c) पूर्ण रोजगार
- d) दारिद्र्य

6) जर एकूण पुरवठा हा एकूण मागणीपेक्षा जास्त असेल तर रोजगार पातळी.....

- a) वाढते
- b) कमी होते
- c) स्थिर राहते
- d) संतुलित राहते

7) केन्स यांनी प्रभावी मागणी वाढविण्यासाठी याला महत्त्व दिले.

- a) फक्त अंदाजपत्रक
- b) संतुलित अंदाजपत्रक
- c) तुटीचे अंदाजपत्रक
- d) शिलकी अंदाजपत्रक

8) केन्स यांचा दृष्टिकोन हा सनातनवादी दृष्टिकोणाच्या पूर्णपणे..... आहे.

- a) सारखाच
- b) विरुद्ध
- c) समांतर
- d) पूरक

- 9) कोणत्या धोरणाचा परिणाम LM वक्रावर होतो?
- राजकोषीय धोरण
 - परकीय विनिमय धोरण
 - मौद्रिक धोरण
 - पर्यावरण धोरण
- 10) व्याज दर कमी झाला की ISLM प्रतिमानानुसार राष्ट्रीय उत्पन्नावर काय परिणाम होतो ?
- राष्ट्रीय उत्पन्न वाढते
 - राष्ट्रीय उत्पन्न कमी होते.
 - राष्ट्रीय उत्पन्न स्थिर राहते
 - राष्ट्रीय उत्पन्न वाढते आणि नंतर पूर्वस्थितीमध्ये येते.
- 11) 'IS वक्र लवचिक आहे' या विधानाचा अर्थ काय आहे?
- गुंतवणूक मागणी लवचिक आहे आणि गुंतवणूक गुणक मोठा आहे.
 - गुंतवणूक मागणी अल्प-लवचिक आहे आणि गुंतवणूक गुणक मोठा आहे
 - गुंतवणूक मागणी अलवचिक आहे आणि गुंतवणूक गुणक लहान आहे
 - गुंतवणूक मागणी अल्प-अलवचिक आहे आणि गुंतवणूक गुणक लहान आहे
- 12) IS-LM-BP प्रतिमानामध्ये, BP वक्र काय दर्शवितो?
- व्याज-दर, राष्ट्रीय उत्पन्न आणि व्यवहार शेषामधील समतोलाने विविध बिंदु दर्शवितो
 - BP वक्र नाणे बाजारातील समतोल दर्शवितो
 - BP वक्र वस्तु बाजारातील समतोल दर्शवितो
 - यापैकी कोणतेही नाही
- 13) स्वदेशी व्याज-दरामध्ये वाढ झाली तर परकीय भांडवली प्रवाहावर काय परिणाम होतो?
- परकीय भांडवलाचा अंतर-प्रवाह वाढेल
 - परकीय भांडवलाचा बहिर-प्रवाह वाढेल
 - व्याज-दर आणि परकीय भांडवली प्रवाह यांचा सम्बन्ध नाही
 - परकीय भांडवलाचा प्रवाह हा व्याजदरापासून स्वतंत्र असतो.
- 14) विनिमय दर स्थीर असताना, वाढलेल्या राष्ट्रीय उत्पन्नाचा चालू खात्यावर कोणता परिणाम होईल?
- आयात वाढेल
 - निर्यात वाढेल
 - आयात घसरेल
 - निर्यात घसरेल

15) चालू खात्यामध्ये तूट असेल तर, मौद्रिक धोरण कसे असेल?

- खर्च कमी करणारे
- मौद्रिक धोरण तटस्थ असेल
- खर्च वाढविणारे असेल
- खर्चाची अदलाबदल करणारे

प्र.५ खालील बाबींवर टीप लिहा. (कोणत्याही ३)

१५

- घाऊक किंमत निर्देशांक
- नाममात्र आणि वास्तविक व्याजदर
- फिलिप्स वक्र
- व्यवहारशेषाचे भांडवली खाते
- व्यवहारशेषावर परिणाम करणारे घटक
